

Стандард занимања

БРАВАР

СТАНДАРД ЗАНИМАЊА

Назив породице занимања (Occupation family)	<i>Машињство и обрада метала</i>
Назив занимања (Name of the occupation)	Бравар
Ниво потребне квалификације (Level of required qualification)	III

I дио:

1. Опис занимања
<p>Бравари израђују дијелове металних конструкција, обрађују лимове, металне профиле и цијеви, те изводе разне монтажне радове. Производе ограде, капије, прозоре, врата, намјештај, дијелове постројења и објеката од метала и других материјала.</p> <p>Бравар, на друштвено и еколошки одржив начин, обавља различите активности: оцртавање и обиљежавање, ручно и механичко сјечење, исправљање, савијање, брушење, ковање, закивање, бушење, нарезивање навоја, турпијање, заваривање (електролучно и гасно), монтирање склопова, оштрење различитих алата, заштита површина премазима. У раду користи разноврстан алат и машине: чекиће, тестере за метал, маказе за лим, турпије, мјерни алат (метар, помично мјерило, микрометар, угломјер...), ручну електричну бушилицу и брусилу, машине за сјечење и савијање лимова и профила, те апарате за заваривање.</p> <p>Бравар води радну документацију и обавља административне и комерцијалне послове из домена свога рада. Комуницира са надређенима, сарадницима и клијентима примјењујући правила пословне комуникације, те координира извођење послова са другим извођачима радова на етички и професионалан начин. Примјењује и осигурава стандарде квалитета у своме раду, спроводи поступке и мјере очувања здравља, заштиту радне и животне средине као и мјере противпожарне заштите.</p>

2. Групе послова, кључни послови и активности

Група послова	Кључни послови	Активности
Анализа, планирање и организација рада	Анализа, планирање и организација радних активности	<ul style="list-style-type: none"> - Прегледати нарудбу/радни налог, повезану документацију и остале информације за извршење радног задатка - Прегледати радну документацију (техничко-технолошку документацију, приручнике, упутства за рад и одржавање...), за обављање радног задатка - Планирати неопходне ресурсе у складу са релевантном техничко-технолошком документацијом (људске ресурсе, материјал, опрема, радни задаци...) на принципима одрживости и енергијске ефикасности - Организовати властити рад/рад групе радника за извођење радног задатка - Координирати сопствене активности са активностима сарадника и пословних партнера
Припрема радног мјеста	Припремање ресурса и радног мјеста за извођење радова	<ul style="list-style-type: none"> - Провјеравати услове рада на радном мјесту у складу са општим мјерама заштите здравља и безбједности на раду (освјетљење, загађење, извори физичке опасности, метеоролошки услови...) узимајући у обзир специфичне/индивидуалне потребе запослених - Припремати радно мјесто у складу са технолошким поступком, дневним планом рада и приоритетима рада, упутствима и мјерама заштите здравља и безбједности на раду - Припремати релевантну документацију потребну за обављање радног задатка - Припремати материјале, алате, прибор и машине потребне за реализацију радног задатка, у складу са техничко-технолошком документацијом и техничким законодавством

		<ul style="list-style-type: none"> - Вршити личну припрему за рад (заштитна средства и опрему) - Обављати хигијену радног мјеста, алата и опреме по завршетку радног задатка
Оперативни послови	Узимање мјера, оцртавање и обиљежавање материјала	<ul style="list-style-type: none"> - Читати техничко-технолошку документацију (скице, цртеже, пројекте...) потребну за израду производа/елемента/склопа - Израђивати скице потребне за обављање радног задатка - Узимати и/или провјеравати мјере, на лицу мјеста, користећи мјерни алат и прибор, у складу са техничко-технолошком документацијом - Преносити мјере са цртежа из техничко-технолошке документације на материјал (цијеви, лимови, профили, плочасти материјали, шипке...), користећи одговарајуће алате и прибор за мјерење, оцртавање и обиљежавање
	Обрада материјала/Израда елемената браварских производа	<ul style="list-style-type: none"> - Стезати и позиционирати елементе обраде (цијеви, профиле, лимове и плоче) користећи одговарајући стезни алат/прибор - Резати/сјећи цијеви, профиле, лимове и плоче користећи одговарајуће машине и алате - Обликовати цијеви, профиле, лимове и плоче или дијелове производа помоћу машина и алата пластичном деформацијом (у топлом и хладном стању) - Израђивати/обрађивати рупе и отворе (пробијање, просјецање, бушење, упуштање, развртање, проширивање) користећи одговарајуће машине и алате - Обрађивати елементе или дијелове производа турпијањем и брушењем ручном брусилицом у процесу припреме, фазне и/или завршне обраде - Урезивати/нарезивати навоје користећи одговарајуће машине и алате

	<p>Спајање дијелове/елементе браварских производа у целину</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Спајати дијелове/елементе браварских производа навојним везама користећи одговарајуће машине и алате - Спајати дијелове/елементе браварских производа заваривањем (електролучно и гасно) користећи одговарајуће машине и алате - Спајати дијелове/браварске елементе (цијеве, профиле, лимове и плоче) поступцима лемљења (меко и тврдо) и лијепљења користећи одговарајуће машине и алате - Спајати браварске елементе (цијеве, профиле, лимове и плоче) поступцима закивања (топло/хладно, машински/ручно) користећи одговарајуће машине и алате - Вршити поправку или замјену елемената/склопова (елементи ограде, елементи врата, елементи прозора, рамови, носачи, спојни елементи...) и готових производа (ограде, врата, прозори, челични склопови, металне конструкције, разни метални дијелови, газишта, надстрешнице...), користећи одговарајућа средства, алате, прибор и машине - Обављати завршну обраду спојева (брушење, турпијање, равнање...) - Одлагати израђене производе/елементе и склопове на прописан начин
	<p>Монтажа и демонтажа израђених производа/елемената и склопова</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Вршити увид и по потреби прилагођавати мјесто монтаже - Постављати носеће елементе металних грађевинских конструкција (стубови, сидра, конзоле, носачи, рамови, преграде...) - Вршити монтажу/демонтажу израђених елемената и склопова у радионичким условима и/или на самом мјесту монтаже у складу са техничко-технолошком документацијом - Вршити контролу правилности положаја монтираних

		<p>елемената и склопова у радионичким условима и/или на самом мјесту монтаже, у складу са техничко-технолошком документацијом</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вршити корекцију правилности положаја и димензија монтираних производа у радионичким условима и/или на мјесту монтаже елемената и склопова на основу спроведене контроле/уочене неисправности
	Површинска заштита израђених производа/елемената и склопова	<ul style="list-style-type: none"> - Вршити припрему површина израђених производа/елемената и склопова (одмашћивање, чишћење, отпрашивање и уклањање претходне заштите...) и средстава за премаз за заштиту користећи одговарајућа средства у складу са техничком и технолошком документацијом и еколошким стандардима - Вршити заштиту површина израђених производа/елемената и склопова наношењем заштитних премаза (основних и завршних), користећи одговарајућа средства (боје и лакови), алат и прибор, у складу са техничко-технолошком документацијом и еколошким стандардима - Вршити визуелну контролу површина заштићених израђених производа/елемената и склопова - Вршити корекцију површина заштићених производа/елемената и склопова
	Одржавање алата, машина и опреме за рад	<ul style="list-style-type: none"> - Обављати свакодневно чишћење и одржавање машина и алата - Вршити преглед и контролу алата и машина а у случају оштећења информисати одговорна лица - Обављати једноставне поправке кориштених машина и алата према упутствима произвођача

Административни послови	Вођење радне документације	<ul style="list-style-type: none"> - Евидентирати вријеме проведено на раду (сопствено/сарадници) - Попуњавати дневни и недељни план рада на прописаним обрасцима - Водити евиденцију о стању машина и опреме - Водити евиденцију о извршеним и недовршеним радним налозима у складу са прописаним обрасцима - Попуњавати одговарајућу документацију о извршеним активностима у складу са радним задатком (радни налог, извјештај...) - Учествовати у припреми/припремати периодичне извјештаје о изведеним радовима или извршеним активностима - Водити евиденцију о залихама и потрошњи материјала, резервних дијелова, алата... - Чувати/архивирати документацију у складу са важећим законодавством
Комерцијални послови	Набавка средстава за рад, продаја и промовисање производа и услуга	<ul style="list-style-type: none"> - Прикљупати информације о доступности, цијенама и квалитету материјала, алата, опреме и других средстава за рад на тржишту - Вршити одабир, набавку, контролу и складиштење потребних материјала, алата, опреме и других средстава за рад - Припремати/учествовати у припреми понуде за извођење радова (спецификација материјала и радова, рокови израде и цијене) - Вршити обрачун изведених радова и услуга (формирати цијену) / Израђивати предрачун/рачун у складу с нормативима - Промовисати/учествовати у промоцији/продаји производа и услуга

<p>Комуникација и сарадња са другима</p>	<p>Комуникација са надређенима, сарадницима, клијентима и надлежним институцијама</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Остваривати и одржавати интерну комуникацију (надређени, сарадници и помоћно особље) и екстерну комуникацију (купци/добављачи, релевантне јавне, владине и цивилне институције) на професионалан и етички начин, примјењујући правила пословне комуникације, у складу са принципима родне, расне, сексуалне, националне, вјерске, културолошке и друге равноправности - Обављати комуникацију са сарадницима, клијентима, надлежним институцијама и другим учесницима примјењујући правила вербалне и невербалне комуникације - Давати упутства сарадницима и радној групи за реализацију радног задатка користећи јасну и стручну терминологију - Рјешавати интерне и екстерне примједбе и неспоразуме примјеном одговарајућих техника за рјешавање конфликта - Извјештавати надређеног о завршеном радном задатку користећи јасну и стручну терминологију
<p>Осигурање квалитета</p>	<p>Осигурање и контрола квалитета</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Примјењивати техничке прописе, стандарде квалитета, норме, интерне процедуре и упутства при реализацији радних задатака у складу са законском регулативом - Користити уређаје, алат и опрему у складу са упутствима произвођача - Вршити улазну контролу материјала и алата (основна димензиона мјерења и визуелно) у складу са прописима и по спецификацији - Контролисати/пратити радне услове који могу утицати на квалитет (температура, влага...) - Вршити контролу извршених операција по фазама израде (визуелно, основна димензиона мјерења,

		<p>правокутност, храпавост, квалитет завареног споја...) у складу са техничком документацијом/планом контроле</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вршити финалну контролу производа (визуелно, функционалност, тачност мјера...) - Отклањати уочене недостатке у циљу обезбјеђења квалитета производа/изведених радова
Заштита здравља и животне околине	Спровођење поступака и мјера безбједности и заштите здравља на раду	<ul style="list-style-type: none"> - Примјењивати прописе и мјере из области заштите на раду и противпожарне заштите, као и законску и интерну регулативу за управљање ванредним ситуацијама - Користити и редовно контролисати личну заштитну опрему (ХТЗ), машине и средства за рад у складу са стандардима и упутствима - Користити опасна и потенцијално опасна хемијска средства у складу са упутствима за употребу у циљу безбједности и очувања здравља - Пружати прву помоћ у случају незгоде у складу са одговарајућим процедурама - Упознавати сараднике о потенцијалним опасностима (постављајући знакове опасности) у радном окружењу и приликом коришћења хемијских средстава, опреме, алата, уређаја и машина - Идентификовати и пријављивати кварове алата, средстава и опреме за рад надлежном лицу

	<p>Спровођење поступака и мјера заштите животне средине</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Спроводи мјере, правила и стандарде заштите животне средине - Одржавати мјесто извођења радова чистим и уредним - Вршити одлагање, депоновање и сортирање репроматеријала/ хемијских средстава на начин који не угрожава животну средину - Спроводи мјере заштите животне средине од утицаја опасних гасова и течности (испарења, изливања/цурења) и запаљивих супстанци - Организовати/вршити селекцију, одлагање, чување и третирање отпада из процеса рада у складу са регулативом о заштити животне средине - Реализовати радне задатке користећи енергију и материјале у складу са принципима одрживог развоја и заштите животне средине
--	---	--

3. Пожељни ставови

Бравар преузима одговорност за свој рад и ефективно користи радно вријеме испољавајући позитиван однос према значају техничке и функционалне исправности опреме и средстава за рад. Испољава позитиван однос према примјени мјера заштите на раду, мјера противпожарне

заштите, значаја очувања и заштите животне средине, као и према професионално етичким нормама и вриједностима.

Исказује склоност за тимски рад, спремност за преузимање иницијативе и сналажење у новим ситуацијама, осјећај за одговорност и савјесност у испуњавању обавеза, развијен смисао за склад, пропорције, прецизност, ефикасност и концептуално размишљање. Показује спремност за развој предузетничких компетенција, цијеложивотно учење, дијељење стечених знања и искустава, праћење нових трендова и технологија у обради и спајању материјала са посебним акцентом на израду браварских производа.

4. Радно окружење и услови рада

Бравар ради у затвореним, полуотвореним, отвореним просторима, на висини или у скученом простору, у радионици или на терену. Бравар може да ради самостално, да координира малу групу радника и/или да ради под надзором. Послови бравара захтјевају општу психофизичку спремност уз честу промјену положаја тијела и дизање терета.

Радне активности одвијају се у простору који је често под утицајем различитих неповољних фактора и повећаних ризика од механичких повреда, опекотина, ризика од пада, електричних шокова, утицаја повећаног електромагнетног зрачења, штетних испарења, прашине, повећане буке, вибрација, температурних разлика и психофизичког стреса.

Због специфичности посла и ризика којима је бравар изложен посебна пажња придаје се коришћењу заштитне опреме: заштитна одијела и прегаче, сигурносне ципеле са заштитним капицама, заштитне рукавице, заштитне наочаре, средства за заштиту слуха, те штитник за очи и лице (заваривачка маска).

5. Повезаност са осталим занимањима

Занимању *Бравар* су блиска занимања (имају заједничке –генеричке стручне компетенције): заваривач, инсталатер/монтер, машинбравар, обрађивач метала резањем, лимар и занимања везана за конструкцију/израду алата и одржавање машина.

Занимање *Бравар* је повезано са занимањима која су у вези са радним мјестима: менаџмента, машинског техничара, инжењера машинства, инжењера различитих профила, техничара различитих профила, помоћног особља и особља на одржавању.

II дио:

ИДЕНТИФИКАЦИЈА СТРУЧНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА (знања, вјештина и ставова)

За успјешно извођење послова/задатака/активности, описаних у *дијелу I*, потребна су знања, вјештине и личне компетенције (ставови):

Знање - лице мора знати да:	Вјештине - лице мора бити способно да:	Личне компетенције
<p><u>Анализа, планирање и организација радних активности</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Направи преглед потребних информација у вези са наруџбеницом/радним налогом - Идентификује елементе радног налога и техничке документације - Дефинише правила техничког цртања - Дефинише садржај технолошког поступка у браварским радовима - Идентификује неопходне ресурсе према техничко-технолошкој документацији (материјал, опрема, радни задаци, извођачи...) за извођење браварских радова уважавајући принципе одрживог развоја и минимизирања губитака - Именује активности у складу са радним задатком - Направити преглед носилаца радних активности у браварским пословима - Предвиди план радова по фазама 	<ul style="list-style-type: none"> - Утврди одговарајући садржај техничке документације - Примени правила и начела техничког цртања - Утврди елементе технолошког поступка (времена израде, редослијед операција...) - Одабере одговарајући материјал, опрему и средства рада у складу са радним задатком - Изради динамички план активности у складу са нормативима - Одреди носиоце радних активности у складу са радним задатком и динамичким планом 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Ефективно користи радно вријеме</i> - <i>Преузме одговорност за свој рад</i> - <i>Иspoљи флексибилност</i> - <i>Иspoљи позитиван однос према значају очувања и заштите животне средине</i> - <i>Иspoљи позитиван однос према примјени мјера заштите на раду и мјера противпожарне заштите</i> - <i>Иspoљи позитиван однос према значају техничке и функционалне исправности опреме и средстава за рад</i> - <i>Искаже способност и смисао за склад и пропорције</i> - <i>Искаже сналажљивост и креативност у раду</i> - <i>Покаже спремност за примјену и</i>

<p><u>Припремање ресурса и радног мјеста за извођење радова</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Опише услове рада на радном мјесту - Дефинише поступке припреме радног мјеста у складу са општим мјерама безбједности и здравља на раду - Опише релевантну документацију потребну за обављање радног задатка (упутства, планови, скице...) - Опише заштитна средства и опрему (заштитна обућа, одјећа, маска за варење, рукавице...) - Опише поступак одабира, припреме и провјере исправности алата и опреме за обављање одговарајућег радног задатка у складу са радним налогом и радном документацијом - Опише поступке одржавања радног мјеста и алата 	<ul style="list-style-type: none"> - Процијени радне услове на радном мјесту у складу са општим мјерама безбједности и здравља на раду (освјетљење, загађење, извори физичке опасности, метеоолошки услови...) - Одабере релевантну документацију потребну за обављање радног задатка (упутства, планови, скице...) - Одабере одговарајућу опрему за рад и заштитна средства у складу са важећим законским прописима и правилницима - Утврди исправност алата, опреме и средстава за рад у складу са радним налогом и радном документацијом - На одговарајући начин спроведе поступак одржавања радног мјеста по завршетку радног задатка 	<p><i>стицање нових знања и савремених технологија</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Иspoљи позитиван став према цијеложивотном учењу</i> - <i>Иspoљи позитиван однос према професионално етичким нормама и вриједностима</i> - <i>Рационално користи ресурсе</i> - <i>Искаже склоност за тимски рад и кооперативност</i> - <i>Покаже спремност за самостално доношење одлука, преузимање иницијативе и сналажења у новим ситуацијама</i> - <i>Посједује презентацијске вјештине</i> - <i>Покаже спремност за развој предузетничких вјештина и социјално-грађанских компетенција</i>
<p><u>Узимање мјера, оцртавање и обиљежавање материјала</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Опише начин и правила приказивања машинских елемената/склопова/дијелова склопова на техничком цртежу/скици - Кратко опише поступак мјерења и врсте мјерних уређаја и мјерних јединица - Опише алате и поступак преношења мјера, оцртавања и обиљежавања 	<ul style="list-style-type: none"> - Идентификује машинске елементе/склопове/дијелове склопова на техничком цртежу - Примимијени правила и начела техничког цртања при изради скица - Демонстрира поступак правилног преношења мјера са цртежа из техничко-технолошке документације на материјал (цијеви, лимови, профили, плочасти материјали, шипке...), користећи одговарајуће алате и прибор за мјерење, оцртавање и обиљежавање 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Покаже спремност за превазилажење неспоразума у комуникацији</i> - <i>Иspoљи спремност за уважавање различитости у контексту година, боје коже, националног поријекла, грађанског статуса, физичког и менталног хендикепа, рода, пола, сексуалне оријентације, родног идентитета и/или личне експресије и брачног статуса</i>

<p><u>Обрада материјала / Израда елемената браварских производа</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Опише алат и прибор за позиционарање и стезање елемената обраде - Опише својства техничких материјала (обрадивост, отпорност на спољне утицаје...) - Дефинише редослијед операција - Опише машине, алате, прибор и поступак обраде материјала одвајањем честица (пиљење, сјечење, бушење, брушење, турпијање, обрада рубова...) - Опише машине, алате, прибор и поступак обраде пластичном деформацијом (савијање, увијање, ковање) у зависности од врсте материјала - Опише машине, алате, прибор и поступак израде и обраде рупа и отвора (пробијање, просјецање, бушење, упуштање, развртање, проширивање) - Дефинише врсте навоја, елементе навојног споја и алате за израду навоја 	<ul style="list-style-type: none"> - Одабере одговарајући алат и прибор (стеге, призме, стезне главе, намјенски прибори...) за позиционирање и стезање у складу са врстом материјала, обликом и захтјеваном обрадом - Одабере одговарајући профил/материјал - Утврди редослијед операција - Примиијени поступак обраде материјала одвајањем честица (пиљење, сјечење, бушење, брушење, турпијање, обрада рубова...) уз примјену одговарајућих машина и алата - Примиијени поступак обраде материјала пластичном деформацијом (савијање, увијање, ковање) уз примјену одговарајућих машина и алата - Примиијени поступак израде и обраде рупа и отвора (пробијање, просјецање, бушење, упуштање, развртање, проширивање) уз примјену одговарајућих машина и алата - Спроведе правилан поступак израде навоја урезницама и нарезницама - Обликује профиле пластичном деформацијом примјеном одговарајућих машина и алата (чекићи, пресе, алати за савијање...) 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Испољи позитиван став према примјени мотивационих техника у комуникацији и сарадњи</i>
<p><u>Спајање браварских елемената у цјелину</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Дефинише поступке спајања елемената растављивим и нерастављивим везама - Опише поступке спајања елемената навојним везама - Опише опрему, додатни материјал и поступак 	<ul style="list-style-type: none"> - Утврди врсте и поступке спајања елемената - Спроведе поступак спајања дијелова конструкција навојним везама - Изведе правилан поступак гасног заваривања и наваривања дијелова (изабере додатни материјал, припреми ивице, 	

<p>гасног заваривања</p> <ul style="list-style-type: none"> - Опише опрему, додатни материјал и поступак за електролучно заваривање (REL, MIG, MAG и TIG) - Опише опрему, додатни материјал и поступак за лијепљење, тврдо и меко лемљење - Опише машине, алате, материјале и поступак спајања елемената конструкција заковицама (у топлом и хладном стању), машински или ручно - Наведе елементе контроле спојева (ззор, чврстоћа, порозност...) - Опише поступак завршне обраде спојева 	<p>позиционира и учврсти основни материјал)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изведе правилан поступак електролучног заваривања и наваривања дијелова (изабере додатни материјал, припреми ивице, позиционира и учврсти основни материјал) - Изведе правилан поступак лемљења дијелова (изабере додатни материјал, припреми ивице, позиционира и учврсти основни материјал) - Примижени поступак спајања елемената конструкција заковицама - Утврди исправност спојева (ззор, чврстоћа, порозност...) - Примижени поступак обраде спојева (брушењем, турпијањем, равнањем...) и њихове заштите 	
<p><u>Монтажа и демонтажа израђених производа/елемената и склопова</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Дефинише оптималне услове за извођење монтаже браварског производа - Опише поступак постављања носача металне конструкције (стубови, сидра, конзоле, носачи, рамови, преграде...) и њихово причвршћивање на грађевину - Опише поступак монтаже металних конструкција (ограда, прозора, врата и других елемената) у радионичким условима и/или на мјесту монтаже - Опише поступак контроле усклађености габарита и облика браварске конструкције са захтјевом купца/техничким цртежом/скицом - Дефинише елементе одступања облика и 	<ul style="list-style-type: none"> - Утврди припремљеност оптималних услова за извођење монтаже браварског производа - Утврди квалитет подлоге за учвршћивање елемената конструкције - Учврсти носиве елементе (сидра, носачи, конзоле...) и конструкције (ограде, рамови врата и прозори) на грађевину (у зид и бетон) - Примижени правилан поступак уградње врата и прозора - Примижени правилан поступак уградње ограде на носаче и водилице - Испита функционалност монтираних браварских конструкција у складу са техничком документацијом у радионичким условима и/или на мјесту монтаже 	

<p>димензија производа од задатих вриједности</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Отклони недостатке на елементима браварске конструкције (димензије, угао, квалитет обрађених крајева и спојева...) 	
<p><u>Површинска заштита израђених производа/елемената и склопова</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Наброји врсте средстава, алата, прибор и опрему за извођење површинске заштите браварских производа - Опише поступак припреме површина браварских производа/елемената и склопова за извођење површинске заштите - Опише поступак наношења средстава за површинску заштиту 	<ul style="list-style-type: none"> - Одабере одговарајућа средства, алата, прибор и опрему за за извођење површинске заштите браварских производа - Примиијени одговарајући поступак припреме површина браварских производа/елемената и склопова за извођење површинске заштите одмашћивањем, чишћењем, отпрашивањем, третирањем средствима за скидање корозије, пјескарањем и уклањање претходне заштите - Примиијени правилан поступак наношења средстава за површинску заштиту 	
<p><u>Одржавање алата, машина и опреме за рад</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Разјасни поступке одржавања и једноставних поправки машина и алата у складу са прописаним процедурама (интерне/упутства произвођача) - Опише дијелове и функционалне карактеристике машина (бушилица, брусилица, машине за сјечење/ савијање лимова и профила, апарати за заваривање...) - Дефинише кључне карактеристике алата и прибора (истрошеност, димензионе и геометријске...) неопходне за правилан рад 	<ul style="list-style-type: none"> - Утврди функционалну исправност машина и кључне карактеристике алата и прибора (истрошеност, димензионе и геометријске...) неопходне за правилан рад - Примиијени поступке одржавања машина и алата у складу са прописаним процедурама (интерне/упутства произвођача) - Примиијени одговарајући поступак за једноставну поправку машина и алата у складу са упутствима произвођача 	
<p><u>Вођење радне документације</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Дефинише радно вријеме у складу са радним мјестом и законском регулативом - Објасни поступак попуњавања радне 	<ul style="list-style-type: none"> - Евидентира вријеме проведено на раду (сопствено и сарадника) - Примиијени поступак правиланог попуњавања радне документације у складу 	

<p>документације према врсти и значају те редослиједу извођења радњи на пројекту (дневник рада, дневни/недјељни план рада, радни налог, улаз и излаз робе и материјала, евиденције улазних/излазних рачуна, извјештаји...)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Индификује критичне залихе и утрошке репроматеријала, алата и опреме - Опише начине попуњавања периодичних извјештаја - Опише начине чувања/архивирања документације 	<p>са извођењем радних задатака (дневник рада, дневни/недјељни план рада, радни налог, улаз и излаз робе и материјала, евиденције улазних/излазних рачуна, извјештаји...)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Примижени правилно евидентирање залиха материјала и стања машина и опреме - Припрема периодичне извјештаје о изведеним радовима у складу са радним задатком - Класификује, одлаже/архивира техничку документацију на правилан начин у складу са законском регулативом 	
<p><u>Набављање потребних средстава за рад, продаја и промовисање производа и услуга</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Анализира елементе понуде и потражње - Објасни процес набавке, и провјере спецификације - Објасни поступак складиштења материјала, алата и производа - Кратко опише предрачун радова, елементе формирања цијене и израде калкулације - Опише начине идентификовања захтјева клијената при изради понуде - Наведете врсте и начине представљања услуга (непосредно, дигитални маркетинг, друштвене мреже, сајмови...) 	<ul style="list-style-type: none"> - Процијени елементе понуде приликом набавки и/или давања понуда - Примижени поступке оптималног одабира материјала и алата неопходних за рад - Примижени одговарајући поступак складиштења материјала, алата и производа - Провјери спецификацију набављених материјала - Изради калкулацију и понуду планираних/изведених радова - Одабере одговарајући начин представљања/промовисања услуга (непосредно, дигитални маркетинг, друштвене мреже, сајмови...) - Примижени основне апликације за обраду фотографија, података и текста 	
<p><u>Комуникација са надређенима, сарадницима, клијентима и надлежним институцијама</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Демонстрира правила пословне комуникације 	

<ul style="list-style-type: none"> - Наведе основна правила пословне комуникације - Опише врсте комуникације (интерна и екстерна) - Опише специфичности комуникације уважавајући различитости у складу са принципима равноправности (родне, расне, националне, вјерске, културолошке и друге) - Опише улогу тимског рада и улогу актера - Опише начине мотивације запослених - Наведе примјере комуникацијских несугласица - Кратко опише поступак извјештавања о спровођењу радних задатака (писмено/усмено) - Именује комуникацијске несугласице 	<ul style="list-style-type: none"> - Демонстрира успоставу правилне интерне/екстерне комуникације - Одабере адекватну врсту и начин комуникације у складу са организацијском структуром уважавајући посебности запослених - Одабере одговарајуће методе и технике комуникације - Примиијени одговарајуће технике комуникације у складу са организационом структуром, надлежностима, врстама послова и радних задатака - Примиијени технике вођења и рада у тиму - Одабере адекватне начине мотивације запослених - Одабере правилан начин рјешавања неспоразума у комуникацији 	
<p><u>Осигурање и контрола квалитета</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Кратко опише систем осигурања квалитета и улогу појединца у осигурању квалитета - Анализира упутства произвођача уређаја, алата и опреме - Опише врсте толеранција (дужинских мјера, облика и положаја и геометријске толеранције) - Дефинише критеријуме за контролу улазних материјала - Дефинише оптималне радне услове - Објасни поступак контроле алата и алатних склопова (провјеру кључних карактеристика на улазу и у току радног процеса) - Опише контролу функционалности мјерних 	<ul style="list-style-type: none"> - Спроводи интерне процедуре и упутства за рад у складу са прописаним нормама и стандардима квалитета - Примиијени упутства произвођача уређаја, алата и опреме - Класификује толеранције према врсти (дужинских мјера, облика и положаја и геометријске толеранције) - Идентификује врсте, квалитет и изврши потребна мјерења улазних материјала - Упореди стварне и прописане радне услове - Утврди исправност/функционалност алата, мјерних уређаја, и опреме (на улазу и у току радног процеса) - Примиијени неопходне мјерне методе и 	

<p>уређаја</p> <ul style="list-style-type: none"> - Објасни поступак контроле готовог производа (визуелно, функционалност, исправност спојева, тачност мјера...) - Опише поступак корекције изведених радова (по фазама и финално) 	<p>изведе поступак контроле готовог производа (визуелно, функционалност, исправност спојева, тачност мјера...)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Спроведе корекцију изведених радова по фазама и финално 	
<p><u>Спровођење поступака и мјера безбједности и заштите здравља на раду</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Наведе прописе, мјере и поступке из области безбједности и заштите здравља на раду и противпожарне заштите - Дефинише законску и интерну регулативу за управљање ванредним ситуацијама - Опише поступке у случају кризних ситуација и опасности при раду - Наведе личну заштитну опрему (ХТЗ) - Опише коришћење и одржавање личне опреме и средстава за заштиту здравља и безбједности на раду - Дефинише ризике за настанак повреда и потенцијалне опасности од утицаја хемијских средстава у процесу рада, као и професионалних обољења и мјере за умањење истих - Кратко опише поступак пружања прве помоћи - Објасни начине обиљежавања потенцијално опасних мјеста 	<ul style="list-style-type: none"> - Примиијени одговарајуће мјере и поступке заштите на раду и противпожарне заштите - Примиијени законску и интерну регулативу за управљање ванредним ситуацијама - Одабере адекватне поступке у случају кризних/хитних ситуација - Користи на правилан начин лична заштитна средства и опрему за заштиту здравља и безбједност на раду - Открије потенцијалну опасност у процесу рада и неисправност машина и алата и примјењује мјере за отклањање ризика - Примиијени одговарајући поступак за руковање опасним хемијским средствима - Демонстрира начин збрињавања повријеђеног и правилног пружања прве помоћи - Одабере правилно мјесто за постављање знакова опасности и упозорења (приликом руковања хемијским средствима, опремом, алатом, уређајима, машинама...) - Обиљежи на одговарајући начин нефункционалну опрему, средства, алат и машине 	
<p><u>Спровођење поступака и мјера заштите животне средине</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Именује загађиваче животне средине 	<ul style="list-style-type: none"> - Примиијени одговарајуће мјере у складу са стандардима за заштиту животне средине - Спроведе мјере правилног одржавања, хигијене простора и радног мјеста 	

<ul style="list-style-type: none"> - Дефинише мјере, правила и стандарде заштите животне средине - Објасни важност правилног одржавања хигијене простора и радног мјеста - Кратко опише начин правилног сортирања и збрињавања репроматеријала, хемијских средстава на начин који не угрожава животну средину - Кратко опише поступак збрињавања отпада (сортирања и одлагања) - Кратко опише негативан утицај опасних гасова и течности (испарења, изливања/цурења) и запаљивих супстанци на животну средину - Кратко опише примјену принципа одрживог развоја и енергијске ефикасности - Објасни правилно депоновање и примјену органских материја као извора енергије у складу са принципима одрживог развоја и заштите животне средине 	<ul style="list-style-type: none"> - Одабере адекватне поступке правилног сортирања и збрињавања репроматеријала и хемијских средстава на начин који не угрожава животну средину - Примјени правилан поступак за збрињавање отпада (сортирање и одлагање) - Примјени одговарајући поступак и средства заштите од утицаја опасних гасова и течности (испарења, изливања/цурења) и запаљивих супстанци на животну средину - Слиједи принципе одрживог развоја и енергијске ефикасности - Одабере одговарајуће поступке у примјени органских материја као извора енергије у складу са принципима одрживог развоја и заштите животне средине 	
---	---	--

<p>Чланови радне групе за израду стандарда занимања</p>	<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: flex-start;"> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-left: 5px;"> <p style="font-size: 8px; margin: 0;">Education Reform Initiative of South Eastern Europe</p> </div> </div> <div style="text-align: center;"> </div> <div style="text-align: right;"> <p style="font-size: 8px; margin: 0;">With funding from</p> </div> </div> <p style="margin-top: 10px;"><i>Радну групу за израду стандарда занимања формирала Агенција за предшколско, основно и средње образовање, у складу са Меморандумом о сарадњи, као локални партнер у пројекту EQET SEE.</i></p>
<p>Датум израде стандарда занимања</p>	<p>2024. година</p>
<p>Предлагач стандарда занимања</p>	<p>Радна група</p>